

ДОСЛІДНИК УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИХ ВІДНОСИН ЄВГЕН СІНКЕВИЧ (до ювілею вченого)

Стаття присвячена відомому українському вченому-історичу Євгену Григоровичу Сінкевичу. Автор висвітлює життєвий шлях, становлення і розвиток наукової кар'єри дослідника.

Ключові слова: історична наука, вчений, українсько-польські відносини, українська історіографія.

Статья посвящена известному украинскому учёному – историку Евгению Григорьевичу Синкевичу. Автор освещает жизненный путь, становление и развитие научной карьеры исследователя.

Ключевые слова: историческая наука, учёный, украинско-польские отношения, украинская историография.

The article is devoted to the known Ukrainian scientist-historian Yevhen Sinkevich. The author lights up a vital way, becoming and development of scientific career of researcher.

Key words: historical science, scientist, Ukrainian-polish relations, Ukrainian historiography.

Відомий український учений, історик, дослідник польсько-українських відносин, доктор історичних наук, професор Євген Григорович Сінкевич широко відомий не лише серед сучасних українських науковців. За свій професіоналізм, активну життєву позицію, особисті людські якості, ювіляр отримав пошану вчених і поза межами України.

У цьому році Євгену Григоровичу виповнилось 55 років. Імениннику є чим пишатися: гарна родина, справжні друзі, успішна кар'єра, визнання тощо. Як

це все вдалося досягти, поєднати? Що було зроблено на лоні розвитку українсько-польських відносин? Відповідям на ці та інші питання щодо становлення талановитого українського вченого, щирого патріота України Є. Сінкевича й присвячена ця стаття.

Постать історика не вперше викликає зацікавлення вчених. Формуванню наукового шляху дослідника у свій час була присвячена низка статей [1], але активне професійне життя ювіляра новими темами поповнює інформаційний ґрунт для характеристики його діяльності.

Народився Євген Григорович 14 січня 1958 року в с. Микулинці Снятинського району Івано-Франківської області. Після завершення навчання у Рогатинській середній школі №1 працював лаборантом, контролером-монтером у РВ «Енергозбуту» у Рогатині, служив у лавах Радянської армії. Навчався на історичному факультеті Харківського державного університету імені О. М. Горького (1980-1985 рр.). Серед наукових наставників Є. Г. Сінкевича були викладачі кафедри історіографії, джерелознавства й археології – доцент Ю. Й. Журавський та викладач С. М. Куделко. За їхнього сприяння Є. Г. Сінкевич очолив у 1983-1985 рр. студентське наукове товариство історичного факультету Харківського державного університету. Перша самостійна наукова праця Є. Г. Сінкевича («К вопросу о влиянии географического фактора на экономическое развитие Харькова в 1861-1900 гг.») (1984) виконана в контексті історико-географічних і краєзнавчих досліджень, що здійснювалися викла-

дачами кафедри. Навчався в аспірантурі Харківського державного університету (1987-1990 рр.). Захистив кандидатську дисертацію за темою «Петро Іванович Лященко – дослідник історії народного господарства СРСР» (1990). Отримав учене звання доцента (1993) [2].

З 1985 р. діяльність Є. Г. Сінкевича пов'язана з Херсонським державним педагогічним інститутом (ХДПІ) імені Н. К. Крупської (зараз – Херсонський державний університет (ХДУ), де фахівець працював після завершення навчання на історичному факультеті Харківського державного університету. Тут він пройшов шлях від старшого лаборанта кафедри філософії та політичної економії до завідувача кафедри історії України й декана історичного факультету. За ініціативи та активної участі Є. Г. Сінкевича при ХДПІ започатковано підготовку вчителів історії (з 1992 р.) та функціонування самостійного історико-правознавчого (згодом – історичного) факультету (з 1995 р.), деканом якого був призначений науковець. Великих зусиль він доклав до формування кадрового потенціалу, матеріально-технічної бази, творчих зв'язків факультету. Його діяльність у цьому напрямі була відмічена почесною відзнакою «Відмінник освіти України». За роки деканства Є. Г. Сінкевича (1995-2004 рр.) історичний факультет перетворився на один із провідних навчальних підрозділів університету. Тривалий час деканські обов'язки Є. Г. Сінкевич суміщав з завідуванням кафедрою історії України (1994-2006 рр.).

Провідними напрямками діяльності вченого є краєзнавчі дослідження на Півдні України, зокрема розвиток освіти та науки на Херсонщині, життя національних меншин тощо. Євген Григорович – автор майже 200 наукових і навчально-методичних праць з загальної та регіональної історії України, вітчизняного та зарубіжного джерелознавства, історіографії, економічної історії.

Є. Г. Сінкевич – досвідчений організатор й учасник міжнародних наукових конференцій. Лише у Херсоні ним було проведено вісім міжнародних конференцій і симпозіумів «Заселення Півдня України: проблеми національного та культурного розвитку» (травень, 1997 р.), Міжнародний симпозіум «Історіографія в системі історичної науки» (4-7 жовтня 1999 р.), Міжнародна наукова конференція «Внесок поляків у соціально-економічний та культурний розвиток Південної України» (24-28 вересня 2001 р.), Міжнародна наукова конференція «Пам'ятні дати в історії рідного краю: до 225-річчя міста Херсона та 200-річчя Херсонської губернії» (19-21 вересня 2003 р.), Міжнародна наукова конференція «Українсько-польські стосунки в джерелах та історіографії» (17-19 вересня 2004 р.), Міжнародна науково-практична конференція «Місце самоврядування: історія та сучасність (до 140-річчя запровадження земств на Херсонщині)» (16-17 вересня 2005 р.), Міжнародна наукова конференція «Архівні джерела у формуванні історичної пам'яті» (29-30 травня 2006 р.), Міжнародна

науково-практична конференція «Дослідження джерел з історії українського і польського народів» (14-15 вересня 2007 р.), а також низку регіональних наукових конференцій, читань, круглих столів [3].

Авторитет організатора підтверджується тим, що на його запрошення взяти участь у конференції відгукнулись науковці США, Канади, ФРН, Польщі тощо, не кажучи вже про вчених із різних регіонів України. У свій час влаштовані проф. Є. Сінкевичем конференції відвідали авторитетні вітчизняні історики – А. В. Бойко, В. А. Брехуненко, І. О. Ворончук, С. В. Гаврилюк, В. О. Горбик, А. О. Добролюбський, О. І. Журба, І. І. Колесник, С. М. Куделко, С. І. Посохов, В. С. Савчук, С. І. Світленко, П. С. Сохань, Л. В. Таран, Н. Р. Темірова, Ф. Г. Турченко, О. А. Удод, В. М. Хмарський, а також зарубіжні колеги – М. Антоневич, А. Гоцловський, М. Клімецький, Г. Котарський, М. Ніта, Я. Мокляк, Т. Попович, В. Резмер, Т. Срогош, Б. Шиндлер, О. Смолінський, М. Кротофіль та ін. Ювіляр також підтримує тісні контакти із провідними українськими та зарубіжними вченими-істориками В. А. Смолієм, П. Т. Троньком, Л. О. Зашкільняком, Я. Р. Дашкевичем, П. В. Добровим, П. М. Тригубом, Ю. В. Котляром, В. Мокрим, С. Стеньпєнем, Є. Матерницьким та ін. У 2012 році Є. Сінкевич був організатором приїзду до Миколаєва з метою презентації власної книги відомого канадського вченого Павла Роберта Магочого.

Значну увагу Є. Г. Сінкевич приділяє підготовці наукових кадрів. Під його керівництвом виконали та успішно захистили кандидатські дисертації Н. В. Шушлянікова (2002), А. А. Кучеренко (2003), О. А. Макієнко (2006), О. В. Черемісін (2007), А. І. Король (2008), Я. А. Нагрибельний (2012). Євген Григорович керує аспірантами, є науковим консультантом докторантів: О. Макієнка та О. Морозової (докторанти Інституту української археографії та джерелознавства НАН України, Київ), О. Гайдай (докторант Чорноморського державного університету імені Петра Могили, Миколаїв). Професор Є. Сінкевич вдало виконує функції наукового опікуна, допомагаючи молодим дослідникам слушними порадами, підтримуючи їх морально, запалюючи своїм оптимізмом й енергією. Керівник усе робить для того, щоб праця над дослідженням для молодих вчених була не важким тягарем, а приємним моментом у їхньому житті.

Плідною була робота Є. Г. Сінкевича над виданням збірника наукових праць «Південний архів. Історичні науки» (з 1999 р. видається за сприяння кафедри історії України Херсонського державного університету). Сьогодні науковець працює над випуском збірників «Історичний архів» (виходить з 2008 р.) та «Чорноморський літопис» (з 2010 р.), що видаються за сприяння кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики Чорноморського державного університету імені Петра Могили міста Миколаїв.

Є. Г. Сінкевич – засновник і голова правління Херсонської обласної організації Всеукраїнської спілки краєзнавців (1995), з 1996 р. – член Правління

Всеукраїнської спілки краєзнавців. У 2003 р. за його ініціативи на базі кафедри історії України ХДУ розгорнуто діяльність Південного осередку Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, який об'єднав колектив місцевих дослідників історії Півдня України. З 2008 р. місцем постійного перебування наукового осередку став Миколаївський державний гуманітарний університет імені Петра Могили (нині – Чорноморський державний університет імені Петра Могили). Учений є виконувачем обов'язків директора Науково-дослідного інституту «Полоністики» (ЧДУ ім. Петра Могили), Член правління Національної спілки краєзнавців України, голова Херсонського краєзнавчого осередку. З 2008 р. професор Є. Г. Сінкевич включений до складу новоствореної спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій з історичних наук при Миколаївському державному гуманітарному університеті імені Петра Могили, часто виступає опонентом на захистах дисертацій тощо. Учений проводить активну роботу з укладання договорів про співпрацю Чорноморського державного університету імені Петра Могили з відомими університетами Польщі.

Вагому частку у житті науковця займають дослідження з українсько-польських відносин [4]. Є. Г. Сінкевич активно вивчає проблеми українсько-польських культурних і наукових зв'язків, розвитку польської історіографії. Розширенню дослідницьких інтересів ученого сприяло налагодження тісних контактів із представниками польських наукових центрів – Володимиром Мокрим й Ярославом Мокляком з Ягеллонського університету (Краків), Тадеушем Срогошем, Мареком Нітою, Норбертом Моравцем, Робертом Шведом, Юлією Дзівокі, Беатою Урбанович та багатьма іншими з Академії імені Яна Длугоша (Ченстохова), Олександром Смолінським й Мацеєм Кротофілем з Університету імені Миколи Коперника (Торунь), Станіславом Стенпсьнем та Олександром Колянчуком з Південно-Східного наукового інституту (Перемишль), Романом Дроздом (Слупськ) й Богданом Гальчаком (Зелена Гора) та інших. Професійна взаємодія сприяє встановленню тісних дружніх відносин між українськими та польськими вченими. Така дружба розвиває толерантне ставлення до минувшини двох народів. На підставі широкого джерельного пошуку виконане

спільне дослідження Т. Срогоша і Є. Сінкевича, що вийшло друком у «Чорноморському літописі» [5].

У центрі наукових інтересів професора є краківська історична школа другої половини XIX – початку XX ст. та її внесок у становлення польської історіографії. Ці наукові вподобання лягли в основу його дисертаційного дослідження «Місце краківської історичної школи в польській історіографії», що виконувалося в докторантурі Херсонського державного університету в 2004–2007 рр. Результати наукової роботи Є. Г. Сінкевича були виголошені у формі різноманітних доповідей та повідомлень на наукових конференціях, симпозіумах, круглих столах, читаннях тощо [6]. У 2012 році професор читав лекції в польських навчальних закладах: університеті М. Коперника в Торуні, Академії ім. Я. Длугоша в Ченстохові та Інституті вдосконалення вчителів у Перемишлі.

Є. Г. Сінкевич – активний учасник знаних в Україні та за її межами наукових форумів: Міжнародного конгресу українських істориків, Астаківських читань, Ольвійського форуму. Авторитет науковця засвідчують регулярні запрошення на закордонні наукові заходи, міжнародні наукові конференції. Лише у 2012 році Євген Григорович брав участь у 4-х міжнародних конференціях, дві з яких відбулися в Республіці Польща. На конференції «Українська мова в житті та діяльності еліти в Україні протягом віків» (19–20 листопада 2012 р.) ювіляр виступив з доповіддю «Нація без мови приречена на забуття», у якій яскраво відстоював право рідної української мови на нормальне функціонування в усіх сферах суспільного життя.

Насамкінець маємо відмітити, що відомий український учений Євген Сінкевич є не тільки самовідданим дослідником-професіоналом, науковцем із великої літери, а й просто порядною людиною, яка здійснила значний внесок у розвиток української науки, становлення партнерських відносин із ученими інших держав і, зокрема, Польщі. Таке насичене наукове життя Є. Сінкевича, визнання й пошана мають за підґрунтя енергійність, цілеспрямованість, працездатність, гострий розум, добре серце і, безсумнівно, безкінечну любов до власної справи.

Отже, щиро вітаючи ювіляра зі святом, учні та колеги бажають йому подальших перемог на життєвому шляху, здійснення творчих задумів й довгих щасливих років життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Sarnat A. Konstruktor. Jewgienij Grigorijewicz Sinkiewicz Dziekan Wydziału Historycznego Chersonskiego Uniwersytetu Państwowego [Фото] // Czstochowski magazyn sportowo-akademicki. – Czstochowa, 2003. – № 4 (11). – S. 9; Srogosz T. Na dalekiej Ukrainie // RES ACADEMICAE: Biuletyn informacyjny Wyzszej szkoły pedagogicznej w Czstochowie. – Czstochowa, 1998. – № 7. – S. 33–35; Всеукраїнська спілка краєзнавців від «А» до «Я»: Довідник / П. Т. Тронько (голов. ред.). – К., 2001. – С. 77–80; Маврін О. О. Інститут української археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського Національної Академії наук України // Студії з архівної справи та документознавства / Держкомархів України; УНДІАСД; Редкол.: І. Б. Матяш (голов. ред.) та ін. – К., 2005. – Т. 13. – С. 163–165; Парфиненко А. Ю., Посохов С. И. Страницы истории студенческой науки в Харьковском университете. – Харьков: НМЦ «МД», 2002. – С. 98, 99, 104; Сінкевич Евгений Григорьевич // Кто есть кто в Херсоне: Биограф. справ. / Сост. С. М. Сухопаров. – Херсон: Издат. Дом «СЛАЖ», 2002. – С. 192; 2004. – С. 274 [фото]; 275; Сінкевич Евгений Григорьевич // Кто есть кто в Херсонской области: Биограф. справ. / Сост. С. М. Сухопаров. – Херсон: Издат. Дом «СЛАЖ», 2005. – С. 372 [фото]; 373; Сінкевич Євген Григорович // Імена і постаті XXI століття (провідні вчені та фахівці Херсонського державного університету). – Херсон: Вид-во ХДУ, 2005. – С. 57–58; Сінкевич Євген Григорович // Краєзнавці України (Сучасні дослідники рідного краю): Довідник / Всеукр. спілка краєзнавців та ін. – Т. 1. – К.; Кам'янець-Подільський, 2003. – С. 205; Херсонська

- обласна організація // Всеукраїнська спілка краєзнавців: 1997-2003 роки / НАН України; Ін-т історії України; Всеукр. спілка краєзнавців. – К., 2003. – С. 76–77.
2. [http:// www.nbuv.gov.ua](http://www.nbuv.gov.ua)
 3. Макієнко О. А. Науково-педагогічна діяльність професора Є. Г. Сінкевича / О. А. Макієнко // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – С. 174–175.
 4. Сінкевич Є. Г. Зародження «Краківської історичної школи» та діяльність визначних її представників у другій половині XIX ст. / Є. Г. Сінкевич // Південний архів. Історичні науки: Зб. наук. пр.– Херсон, 2002.– Вип. 7.– С. 134–140; Сінкевич Є. Г. Краківська історична школа та лояльний консерватизм у Західній Галичині другої половини XIX ст. // Південний архів. Історичні науки: Зб. наук. пр.– Херсон, 2003.– Вип. 13.– С. 96–102; Сінкевич Є. Г. Історичні школи в польській історіографії другої половини XIX ст. / Є. Г. Сінкевич // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії: Наук. зап. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту.– Рівне, 2006.– Вип. 10. – С. 231–234; Сінкевич Є. Г. Краківська історична школа. Передумови виникнення / Є. Г. Сінкевич // Вісн. Харк. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна.– 2007.– № 762: Історія. – Вип. 39.– С. 345–353; Сінкевич Є. Г. Проблема наукової школи в польській історіографії кінця XIX – початку XX ст. (на прикладі краківської історичної школи) / Є. Г. Сінкевич // Наук. вісн. Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки: Іст. науки.–Луцьк, 2007.– Вип. 1.– С. 131–136; Сінкевич Є. Г. Українська проблематика в дослідженнях і практичній діяльності краківської історичної школи // Південний архів. Історичні науки: Зб. наук. пр. – Херсон, 2007.– Вип. 26.– С. 117–122; Сінкевич Є. Г. Відображення діяльності чільних представників «краківської історичної школи» в польській історіографії та джерелах / Є. Г. Сінкевич // Південний архів. Історичні науки: Зб. наук. пр.– Херсон, 2004.– Вип. 16. – С. 194–197; Сінкевич Є. Г. Краківська історична школа в польській історіографії // Харк. історіограф. зб.– X., 2006.– Вип. 8. – С. 125–130; Сінкевич Є. Г. Краківська історична школа в дослідженнях польських істориків другої половини 1940-х – 1980-х рр. / Є. Г. Сінкевич // Південний архів. Історичні науки: Зб. наук. пр.– Херсон, 2007. – Вип. 24. – С. 28–33; Сінкевич Є. Г. Дослідження краківської історичної школи польськими істориками за часів Другої Речі Посполитої / Є. Г. Сінкевич // Південний архів. Історичні науки: Зб. наук. пр.– Херсон, 2007. – Вип. 25. – С. 237–242; Сінкевич Є. Г. Місце краківської історичної школи в польській історіографії другої половини; XIX-XX ст. / Є. Г. Сінкевич // Укр. іст. журн. – 2008. – № 1. – С. 194–200.
 5. Сінкевич Є. Контакти Речі Посполитої з Новоросійською губернією (в контексті анексії Криму) / Є. Сінкевич, Т. Срогош // Чорноморський літопис. Науковий журнал. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2011. – Вип. 4. – С. 80–86.
 6. Сінкевич Є. Г. Міхал Бобжинський: життєвий шлях та наукова діяльність (1849-1935) / Є. Г. Сінкевич // Сумська старовина: Науковий журнал з історії та культури України. – Суми, 2006. – № 20. – С. 90–95; Сінкевич Є. Г. Станіслав Смолка: життєвий шлях та наукова діяльність / Є. Г. Сінкевич // Південний архів. Історичні науки: Зб. наук. праць. – Херсон, 2006. – Вип. 21. – С. 21–26; Сінкевич Є. Г. Юзеф Шуйський. Біля витоків краківської історичної школи / Є. Г. Сінкевич // Південний архів. Історичні науки: Зб. наук. праць. – Херсон, 2006. – Вип. 22. – С. 72–76; Сінкевич Є. Г. Валеріан Калінка – сторінки життя та діяльність у ордені змєртвихстанців / Є. Г. Сінкевич // Південний архів. Історичні науки: Зб. наук. праць. – Херсон, 2006. – Вип. 23. – С. 73–78; Сінкевич Є. Г. Проблеми біографістики в польській історичній науці (на прикладі Краківської історичної школи) / Є. Г. Сінкевич // Харківський історіографічний збірник – X., 2008. – Вип. 9. – С. 136–141.

Рецензенти: *Тригуб П. М.*, д.і.н., проф.;

Бушин М. І., д.і.н., проф.

© Морозова О. С., 2012

Дата надходження статті до редколегії 12.12.2012 р.

МОРОЗОВА Ольга Станіславівна, кандидат історичних наук, доцент, докторант Інституту української археографії і джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України.